

FAGFORBUNDET | Ung

Debatthefte

Fagforbundet Ungs 8. ordinære landskonferanse
12. – 14. november 2019

Den organisatoriske prosessen

Høsten 2018:

Debattheftene sendes ut i organisasjonen til behandling

Januar – februar 2019:

Årskonferansen for ungdom i fagforeningene debatterer og behandler innsendte forslag fra medlemmene (både endrings-, stryk- og tilleggsforslag).

Her kan det også sendes inn politiske uttalelser.

Mars – april 2019:

Regionkonferansen for ungdom debatterer og behandler innsendte forslag fra ungdommens årskonferanser i fagforeningene (både endrings-, stryk- og tilleggsforslag).

Her kan det også sendes inn politiske uttalelser.

30. juni 2019:

Frist for å sende inn alle forslag til landskonferansen til sentralt ungdomsutvalg

Sendes til: **landskonferanse.ung2019@fagforbundet.no**

Landskonferansen 12.–14. november 2019:

Sentralt ungdomsutvalg legger fram sin innstilling på innsendte forslag, deretter blir det debatt og votering over forslagene

18.–22. oktober 2021:

Fagforbundets landsmøte – sentralt ungdomsutvalg har forslagsrett og sender inn aktuelle forslag fra landskonferansen 2019

Innhold

Den organisatoriske prosessen	3
Velkommen til debatt.	5
Praktiske opplysninger	6
Forslag til hovedlinjer for Fagforbundet Ungs handlingsplan 2020–2021	7
Til debatt – Nr. 1: Tariffpolitikk.	8
Til debatt – Nr. 2: Ligestilling	10
Til debatt – Nr. 3: Livslang læring	12
Til debatt – Nr. 4: Arbeidsmiljø.	14
Til debatt – Nr. 5: Velferd og offentlig sektor.	16
Til debatt – Nr. 6: Næringspolitikk og sysselsetting.	18
Til debatt – Nr. 7: Klima og miljø	19
Til debatt – Nr. 8: Kulturelt mangfold	20
Til debatt – Nr. 9: Alliansebygging.	21
Til debatt – Nr. 10: Solidaritet og internasjonalt samarbeid	22

Velkommen til debatt!

Fagforbundet Ungs 8. ordinære landskonferanse avholdes 12. – 14. november 2019. Der bestemmer vi hva Fagforbundet Ung sine hovedlinjer skal være. Vi vedtar politiske uttalelser og kommer med forslag til hva vi mener er viktige saker å løfte fram til landsmøtet 2021, både organisatorisk og politisk. Vi ønsker derfor å invitere til en brei debatt om hva du som en del av i Fagforbundet Ung mener er viktig for ungdomsarbeidet.

Vi i Fagforbundet Ung har ansvaret for å ivareta alle unges interesser. Elever, lærlinger, studenter og yrkesaktive medlemmer, skal få muligheten til å ha en stemme og få sine meninger hørt. Det kan de gjennom å sende inn forslag, og ved å delta i debatten under årskonferanser, regionkonferanser og til slutt på landskonferansen. Det er medlemmene og de ungdomstillitsvalgte som gir Fagforbundet Ung den tyngden og bredden vi trenger.

Landskonferansen skal forme Fagforbundet Ung sine mål for de neste to årene og den skal bidra til at vi setter våre medlemmers krav ut i live, både i kommunen du bor, men også for hele landet. Den skal også kunne legge føringer for hva vi mener bør bli politikk i framtiden.

Sentralt ungdomsutvalg har laget forslag til hva vi mener kan være viktige saker for Fagforbundet Ung og hva vi bør bruke tid på i neste periode. Nå har du muligheten til å komme med innspill på hva dine meninger er for vårt handlingsprogram og hovedlinjer for ungdomsarbeidet.

Husk å bruk Fagforbundets prinsipp- og handlingsprogram 2017–2021 når dere skal komme med enten nye forslag, strykningsforslag eller endringsforslag.

Hilsen

A handwritten signature in blue ink, appearing to read 'Mats Monsen'.

Mats Monsen

Leder Fagforbundet Ung

Praktiske opplysninger

Landskonferansen for Fagforbundet Ung avholdes hvert annet år. Landskonferansen sammensettes av delegater fra forbundsregionene. Konferansen skal legge planer for virksomheten i tråd med vedtak fattet av landsmøtet. Vedtekter 2017–2021 § 21.1

Ungdomsutvalget skal:

- Lede Fagforbundet Ung og utføre oppgaver i henhold til vedtekter, retningslinjer, prinsipper og handlingsprogram, vedtak fattet av landskonferansen og andre overordnede forbundsorganer.
- Ungdomsutvalget skal ha uttalerett i saker relatert til ungdomsspørsmål.

I landsmøteåret avholdes konferansen senest fire uker etter Fagforbundets landsmøte. De faste medlemmene i det sentrale ungdomsutvalget møter som delegater til landskonferansen med fulle rettigheter.

Sammensetning

Fordeling av delegater fra forbundsregionen til landskonferansen for ungdom beregnes etter følgende skala:

Fra 0 til 1000 medlemmer:	3 delegater
Fra 1001 til 1750 medlemmer:	4 delegater
Fra 1751 til 2500 medlemmer:	5 delegater
Fra 2501 til 3250 medlemmer:	6 delegater
Fra 3251 til 4000 medlemmer:	7 delegater
Fra 4001 til 5500 medlemmer:	8 delegater
Over 5501 medlemmer:	9 delegater

Det er antallet medlemmer på 30 år eller yngre per 1. januar i det året landskonferansen for ungdom avholdes som avgjør hvor mange delegater den enkelte forbundsregion skal være representert med. Det velges tilsvarende antall vararepresentanter som antall delegater. Vararepresentantene velges i rekke.

Til landskonferansene i 2019 og 2021 møter forbundsregionene med det antall delegater fylkeskretsene i ny forbundsregion til sammen møtte med til landskonferansen 2017. I tillegg kan den enkelte forbundsregion sende en observatør med tale- og forslagsrett til landskonferansen for ungdom.

Landskonferansen skal behandle:

- Konstituering
- Handlingsplan i tråd med vedtak fattet på landsmøtet
- Behandle saker relatert til ungdomsspørsmål
- Forslag som ønskes behandlet på landskonferansen skal være innsendt senest to måneder før landskonferansen avholdes.

God debatt!

Forslag til hovedlinjer for Fagforbundet Ungs handlingsplan 2020–2021

1. Tariffpolitikk
2. Likestilling
3. Livslang læring
4. Arbeidsmiljø
5. Velferd og offentlig sektor
6. Næringspolitikk og sysselsetting
7. Klima og miljø
8. Kulturelt mangfold
9. Alliansebygging
10. Solidaritet og internasjonalt samarbeid

Hvert underkapittel er delt opp i politiske hovedlinjer og organisatoriske hovedlinjer. Dette er fordi det skal være tydelig hva og hvordan vi skal jobbe med hvert enkelt kulepunkt.

Organisatorisk:

Dette skal vi jobbe med innad i organisasjonen, det kan være en retning for ungdomsarbeidet eller nye måter å jobbe på.

Politisk:

Dette betyr at vi skal jobbe med dette gjennom samarbeid og politisk påvirkning med våre samarbeidspartnere og partier i kommune, fylke eller Storting.

Til debatt – Nr. 1: Tariffpolitikk

Eks:

Dagens arbeidsliv er under hardt press fra mange kanter: Regjeringen kutter i nødvendige rettigheter i arbeidslivet og ønsker å se på muligheten til å kutte sykelønna. Samtidig har vi en arbeidsgiverside som driver med tariffhopping, for å få den tariffavtalen som gir minst til de ansatte.

Vi ser også at andelen unge som vet hva det vil si og organisere seg er skremmende lav.

Hvordan kan vi jobbe for å motvirke denne motstanden mot et trygt og rettferdig arbeidsliv? Hvordan skal ungdom få vite hvorfor det er nødvendig å organisere seg for å fortsatt ha de godene vi har i dag?

Fagforbundet bruker vår styrke og innflytelse til å jobbe for at alle medlemmer skal ha en anstendig lønn, gode arbeidsvilkår og en rettferdig pensjon. Kollektive avtaler og trepartssamarbeid er den beste garantien for å sikre alle en rettferdig lønnsutvikling, og for å bekjempe sosial dumping. Arbeidslivet er blitt mer oppsplittet med midlertidige ansettelser og økt bruk av vikarer og deltid. Dette er en utvikling Fagforbundet vil stoppe.

Både arbeidsmiljøloven og de kollektive avtalene er under hardt press fra borgerlige partier og arbeidsgiverorganisasjonene. En sterk og samlet fagbevegelse er nødvendig for å stoppe den negative utviklingen som angriper arbeidsfolks opparbeidede rettigheter, og for å stoppe den sterke framveksten av et løsarbeidersamfunn hvor særlig unge kan bli utnyttet. Fagforbundet vil jobbe for at alle har faste, hele stillinger og en trygg inntekt.

- Arbeidsmiljøloven er arbeidernes vernelov. Hvordan kan Fagforbundet Ung bidra til at den styrkes og brukes?
- Løsarbeidersamfunnet er en trussel mot arbeidslivet og den norske modellen. Diskuter hvordan Fagforbundet Ung kan bidra til å stoppe denne utviklingen.

Fagforbundet setter livskvalitet foran forbruksvekst, og mener at det kan oppnås blant annet gjennom arbeidstidsreduksjon. Seks timers arbeidsdag med full lønnskompensasjon er målet.

- Er Fagforbundet Ung for arbeidstidsreduksjon, eventuelt sekstimersdag med full lønnskompensasjon?

Det er tøft for unge mennesker å komme seg i arbeid. En OECD-undersøkelse fra april 2018 viser at 86 000 norske ungdommer i alderen 15 – 29 år verken er i arbeid, utdanning eller på arbeidsmarkedstiltak.

- Hvordan få flere unge i arbeid? Foreslå løsninger.

Arbeidsløsheten blant unge er større enn blant arbeidstakere over tretti år.

Antall unge som har midlertidige stillinger og arbeider deltid, er større enn blant de som er eldre. Dette vil Fagforbundet Ung gjøre noe med.

Unge som tar yrkesutdanning har problemer med å få læreplass. Tre av ti er uten læreplass. Fagforbundet Ung mener at samfunnet må ta ansvar for at ungdom får fullført utdanninga si, og vil lovfeste retten til læreplass.

- Hvordan kan vi jobbe for å skaffe flere læreplasser?

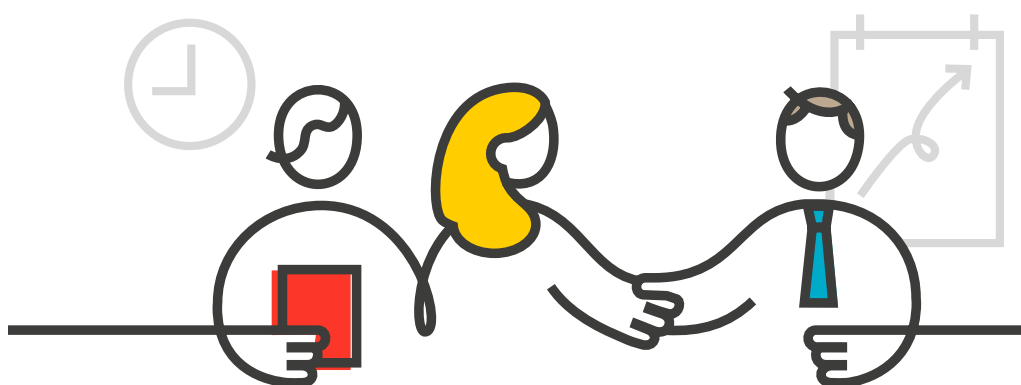
1. Tariffpolitikk

Politisk:

- 1.1.1 Arbeide for at ungdom og lavtlønnede yrker skal få økt kjøpekraft
- 1.1.2 Skolere unge om lov- og avtaleverk
- 1.1.3 Arbeide for å sikre tillitsvalgte i alle tariffområder rett til permisjon for å ivareta sine verv
- 1.1.4 Arbeide for sekstimersdag med full lønnskompensasjon
- 1.1.5 Arbeide for at alle kommuner skal slutte å bruke bemanningsbyråer

Organisatorisk:

- 1.2.1 Utvikle skoleinformatørkurs
- 1.2.2 Sørge for at ungdomstillitsvalgte er skolert i pensjon i privat og offentlig sektor
- 1.2.3 Arbeide for at alle forbundsregioner har minst én lærling

Til debatt – Nr. 2: Likestilling

Eks:

Det er fremdeles store utfordringer i likestillingsarbeidet i Norge. Forskjeller i arbeids- og samfunnsliv gir ulik fordeling av inntekt, karriere og makt i menns favør. I 2017 jobbet fortsatt 36,9 prosent av kvinner i Norge deltid.

Noen mener at ansatte må få velge selv om man vil jobbe deltid. Hva kan vi gjøre når til og med ansatte jobber for at det skal være deltidsstillinger?

2017 ble året hvor seksuell trakassering virkelig ble satt på dagsorden. Det som startet som en kampanje på sosiale medier mot seksuell trakassering i filmbransjen i USA (#metoo), spredde seg til hele verden og til flere bransjer. I Norge fikk vi opprop mot seksuell trakassering blant skuespillere, musikere, leger og medisinstudenter, servitører og i fagbevegelsen. Hundrevis av historier om latterliggjøring, seksuell trakassering og seksuelle overgrep ble delt og offentliggjort, og tusenvis signerte kravene om et endelig oppgjør med seksuell trakassering. Oppropene viste at vi fremdeles har en lang vei å gå for å oppnå full likestilling mellom menn og kvinner.

- Hva har vært resultatet av #metoo?
- For Fagforbundets yrkesgrupper er det særlig helsearbeidere som opplever seksuell trakassering. Hvordan bør Fagforbundet Ung jobbe mot seksuell trakassering?

Også når det gjelder lønn er det langt igjen til likestilling. Etter tiår med snakk om likelønn, og at vi må tette gapet mellom hva menn og kvinner tjener, er det fremdeles slik at kvinner i heltidsstillinger tjener 87,5 prosent av menn (2016). Kvinnedominerte yrkesgrupper har gjennomgående lavere stillingsprosent, lønn og status enn mannsdominerte. I 2014 tjente kvinner i snitt 338 900,- kroner, mens menn i snitt tjente 503 600,- kroner.

Mye av grunnen til at forskjellen er så stor, er at mange flere kvinner enn menn jobber deltid: 37 prosent av kvinner, mot 12 prosent av menn. Dette viser at Fagforbundets arbeid for å sikre medlemmene faste, hele stillinger er viktig ikke bare for den enkelte, men også for likestillingen. Siden 2014 har Fagforbundet hjulpet hundrevis av medlemmer til større stillinger. Det neste skrittet må være å lovfeste retten til heltid, og det er derfor positivt at SV i oktober 2018 la fram et forslag på Stortinget om å lovfeste retten til heltid i arbeidsmiljøloven. Island vedtok i 2017 en lov som gjør det ulovlig å betale en mann høyere lønn enn en kvinne som har den samme jobben. Målet er å fjerne lønnsforskjellene mellom kjønnene innen 2020.

- Hvorfor er det så vanskelig å oppnå likelønn? Hva bør Fagforbundet gjøre for å oppnå målet om likelønn?
- Bør Norge følge Islands eksempel, og lovfeste likelønn? Hvorfor/hvorfor ikke?

Kampen for et likestilt og likeverdig arbeidsliv må også inkludere funksjonshemmede og innvandrere. 87 000 funksjonshemmede ønsker seg en jobb. De fire siste årene har sysselsettingen blant unge funksjonshemmede falt 10,5 prosent. Dette er en utvikling

som må snus. Sysselsettingsgraden blant innvandrere er lavere enn blant majoritetsbefolkningen, særlig for noen grupper, og særlig for kvinner. Vi vet hvor viktig det å ha en jobb er for integrering. Arbeidet med å inkludere alle i det norske arbeidslivet må derfor intensiveres.

- Hvordan kan vi sikre at funksjonshemmede som ønsker seg en jobb, kommer i arbeid?
- Hvordan kan sysselsettingsgraden blant innvandrere økes?

2. Likestilling

Politisk:

- 2.1.1 Arbeide for å øke lengden på foreldrepermisjon, en likere deling av foreldrepermisjon og kvinners rettigheter ved fødsel
- 2.1.2 Arbeide for et prinsippvedtak som sier at ingen av Fagforbundets tariffavtaler skal ligge under 90 prosent av industriarbeiderlønn
- 2.1.3 Arbeide for at retten til likelønn lovfestes
- 2.1.4 Arbeide for at asylsøkere som venter på behandling av søknad må få mulighet til å jobbe innen områder kommunene kan tilby

Organisatorisk:

- 2.2.1 Arbeide for at alle uavhengig av kjønn, etnisitet eller kulturell bakgrunn har mulighet til å påta seg verv i hele organisasjonen
- 2.2.2 Ungdomsutvalgene representerer mangfoldet til Fagforbundet Ung uavhengig av kjønn, etnisk eller kulturell bakgrunn, seksuell orientering, religion, livssyn eller funksjonsnivå

Til debatt – Nr. 3: Livslang læring

Arbeiderbevegelsen har vært helt avgjørende for å bygge det norske skolesystemet, hvor utdanning er tilgjengelig for alle, uansett bakgrunn. Helt siden tidlig på 1800-tallet, da arbeiderbevegelsen oppstod, har et viktig krav vært at fellesskolen skulle styrkes. Martin Tranmæl sa det så fint: «Kunnskap til få gir makt, kunnskap til mange gir frihet.»

Siden den gang har utdanningssystemet blitt stadig bedre, og tanken om at læring skjer gjennom hele livet har fått fotfeste. Også her har arbeiderbevegelsen spilt en avgjørende rolle, gjennom å kreve at arbeidsfolk får videre- og etterutdanne seg for å holde tritt med den teknologiske utviklingen og endrede kompetansekrav.

Men selv om det norske utdanningssystemet er blant verdens beste, og i teorien er tilgjengelig for alle, er det mange som faller utenfor. Frafallet fra videregående opplæring har holdt seg stabilt på rundt 30 prosent de siste 20 årene. Forskjellene mellom menn og kvinner er ganske stor. Mens 78 prosent av kvinner fullfører videregående opplæring, er det tilsvarende tallet for menn 67 prosent. Blant elever med innvandrerbakgrunn fullfører 60 prosent videregående opplæring.

- Hvorfor er frafallet i videregående opplæring så høyt?
- Hva kan Fagforbundet Ung gjøre for at flere fullfører videregående opplæring?

Frafall har store konsekvenser for dem det gjelder. Det øker sjansene for dårligere levekår og helse gjennom hele livet, og gjør det vanskelig å komme inn i arbeidslivet. Kravene til formell kompetanse blir stadig høyere, og det er veldig vanskelig å få seg jobb hvis man ikke har fullført videregående opplæring. I framtida kommer vi til å trenge mange flere fagarbeidere, og det må satses på å få ned frafallet på yrkesfaglige studieretninger, som er særlig høyt, og å skaffe flere læreplasser. Mange faller ut av videregående opplæring når de ikke får læreplass.

- Hvordan får man flere unge til å velge fagarbeiderutdanning?

I mai 2018 ble det lettere å ta fagbrev på jobb. Fram til da har man enten måttet fullføre læretida eller ha minimum fem års heltidspraksis i faget for å melde seg opp til fagprøven. Nå trenger man bare et års praksis for å søke arbeidsgiver og fylkeskommunen om en lærekontrakt. Ordningen gjelder ufaglærte ansatte på alle arbeidsplasser i Norge, og kommer forhåpentligvis til å gi Norge mange flere fagarbeidere.

3. Livslang læring

Politisk:

- 3.1.1 Fagforbundet Ung skal arbeide for at retten til læreplass lovfestes
- 3.1.2 Arbeide for at det stilles strengere krav innen ivaretagelse av lærlingers rettigheter til bedrifter for å motta lærlingemerke
- 3.1.3 Arbeide for at Fagskolen bygges ut og gjøres tilgjengelig over hele landet
- 3.1.4 Arbeide for heltidsstudenten
- 3.1.5 Arbeide for gratis utstyr til elever som går yrkesfag

Organisatorisk:

- 3.2.1 Arrangere årlig studentsamling for alle som har eller vil starte studentforum
- 3.2.2 Tillitsvalgtskolering av ungdomstillitsvalgte skal gjennomføres på alle nivåer i organisasjonen
- 3.2.3 Gjennomføre praksispatrulje og/eller lærlingepatrulje i alle forbundsregionene
- 3.2.4 Gjennomføre sommerfestivalen for unge medlemmer mellom 18 og 30 år

Til debatt – Nr. 4: Arbeidsmiljø

Unge arbeidere kan ha særlige behov og utfordringer i arbeidslivet, men det avgjørende også for unge mennesker i arbeid, er å ha en arbeidsgiver som følger tariffavtaler, hovedavtalen og arbeidsmiljøloven. Mange unge og nyutdannede mennesker trenger opplæring og oppfølging slik at de kan bli ivaretatt og føle seg trygge på arbeidsplassen. Virksomheten må sørge for at arbeidet tilrettelegges slik at arbeiderne får brukt kompetansen sin, og at alle inkluderes i arbeidsfellesskapet.

Arbeidstakerne må få informasjon om bedriftens HMS-rutiner, retningslinjer og personalreglement. De må bli orientert om hvem som er tillitsvalgte og om deres funksjon, mulighetene for å fagorganisere seg og få vite hvem som er verneombud.

- Hvordan kan Fagforbundet Ung bidra til å spre kunnskap om at det lønner seg å være fagorganisert?
- Hvordan kan vi styrke ungdommenes kunnskap om deres rettigheter i arbeidslivet slik at de står sterkere i møtet med useriøse arbeidsgivere?

Fagforbundet Ung vil arbeide for at opparbeidede rettigheter i lov- og avtaleverk videreføres og styrkes. Når borgerlige partier har regjeringsmakt settes arbeidsmiljølovens bestemmelser under press. Da regjeringen Solberg fikk makta i 2013, utvidet de normalarbeidsdagen og mulighetene for å ansette i midlertidige stillinger. Fagforbundet Ung vil styrke og bevare arbeidsmiljølovens bestemmelser.

Lærlingenes rett til opplæring og oppfølging må styrkes i lov- og avtaleverket. Fagforbundet Ung mener at det offentlige må ta større ansvar for å tilby lære plasser, og krever lovfesting av retten til lære plass.

Alle har rett på gode lønns-, pensjons- og arbeidsvilkår. Faste og hele stillinger er den beste garantien for et godt arbeidsliv og sikker inntekt.

Fagforbundet Ung er opptatt av at alle skal inkluderes i arbeidslivet, og mener at arbeidsgiver må tilrettelegge arbeidsplassen med vekt på den enkelte arbeidstakers mulighet og forutsetning for inkludering i arbeidslivet. Mange yngre mennesker sliter med psykiske problemer og ensomhet. Et åpent, inkluderende arbeidsmiljø og gode kolleger kan være med på å gjøre hverdagen bedre for disse. Det må slås hardt ned på alle former for diskriminering, mobbing og trakassering.

- Hvordan kan arbeidsgivere bli bedre til å ta vare på unge arbeidere? Hvilke krav bør stilles til dem, og hvem har ansvar for å følge opp at lov- og avtaleverk benyttes?

4. Arbeidsmiljø

Politisk:

4.1.1 Markere Verdensdagen for psykisk helse

4.1.2 Virksomheter som tar inn lærlinger må sikre at veileder har den skoleringen og kompetansen som skal til for å sikre godt faglig opplæringstilbud

Organisatorisk:

Til debatt – Nr. 5: Velferd og offentlig sektor

Velferdsstaten er basert på prinsippet om å yte etter evne og få etter behov. Offentlig sektor er bærebjelken i velferdsstaten, og velferdsordningene skal eies, finansieres og drives av det offentlige. Disse prinsippene er under stadige angrep fra kommersielle aktører som ønsker å tjene penger på skattefinansierte tjenester, godt hjulpet av politikere på høyresiden.

De fremhever «kvinnelige gründere» og «mangfold» når de egentlig snakker om høyre-ideologi og profittjag.

For Fagforbundet sine medlemmer er det tydelig hvem som betaler prisen for gründervirksomheten og mangfoldet, gjennom dårligere eller fraværende tariffavtaler, dårligere pensjonsvilkår, og dårligere arbeidsmiljø. Når private leverer tjenester til det offentlige, leverer de på en på forhånd avtalt pris. Det betyr at den eneste muligheten til å ta ut profitt, er å kutte kostnadene. Stort sett betyr det å kutte i lønn og pensjon til de ansatte.

- Hvorfor mener Fagforbundet at det offentlige, ikke kommersielle, skal levere velferdstjenester til befolkningen?

Ulikheten øker, også i Norge. Dette kan motvirkes gjennom sentrale tarifforhandlinger, men en vel så viktig brikke i arbeidet mot økende ulikheter, er offentlig sektor.

Skattesystemet er nøkkelen til rettferdig fordeling, og for å sikre offentlig sektor midler til å gjennomføre oppgavene.

- Hva må til for at skattesystemet i større grad kan bidra til utjevning?

Fagforbundet har lenge kjempet for at en sosial boligpolitikk må bli en større del av velferdsstaten. Samtidig ser vi at muligheten for unge til å komme inn på boligmarkedet, har blitt stadig mindre de siste årene. Prisveksten på boliger, særlig i sentrale strøk, øker i stor fart, og kravene for å ta opp lån har blitt skjerpa. Verktøyene for å hjelpe unge med å skaffe sin første bolig – som Husbanken, har i stor grad mistet sin posisjon. BSU-ordningen koster staten svært mye, og samtidig er det svært få førstegangskjøpere som benytter seg av midler fra BSU-konto ved kjøp av sin første bolig.

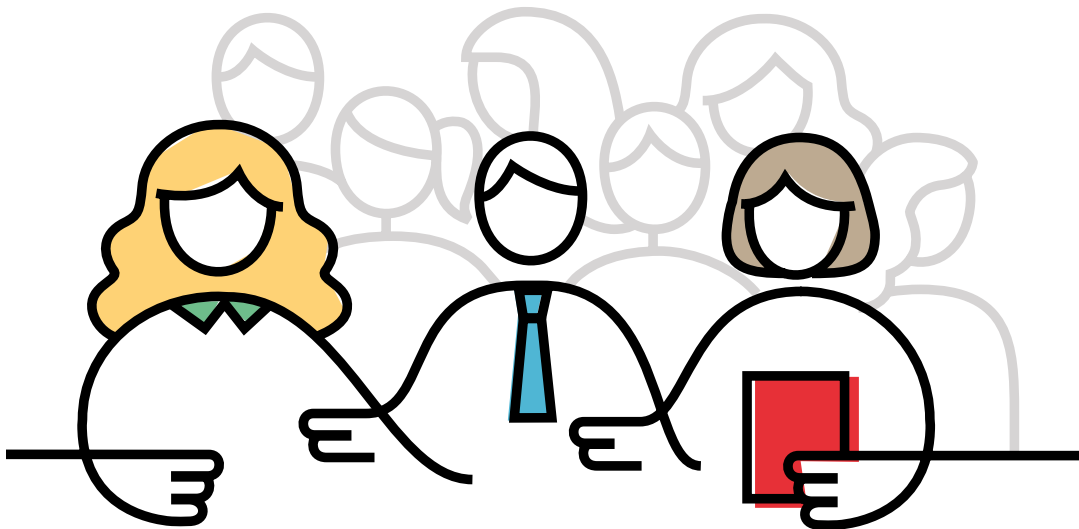
- Hva må til for å lette veien til unge inn på boligmarkedet?

5. Velferd og offentlig sektor

Politisk:

- 5.1.1 Tannhelse skal inn under egenandelsordningen. Som et steg i riktig retning skal vi arbeide for at aldersgrensen for prosentfritak hos ungdom økes.
- 5.1.2 Arbeide for å fjerne avgifter, gebyrer og egenandeler på velferdstjenester
- 5.1.3 Arbeide for å stanse konkurranseutsetting og privatisering av velferdstjenester
- 5.1.4 Arbeide for sosial boligpolitikk gjennom sterkere statlig styring og økte tilskuddsordninger for bygging av ikkekommersielle boliger

Organisatorisk:

Til debatt – Nr. 6: Næringspolitikk og sysselsetting

For å oppnå et mest mulig likestilt samfunn, og et samfunn preget av små forskjeller, er arbeid til alle svært viktig. Arbeidere trenger trygghet for arbeid og inntekt, riktig opplæring og fast ansettelse. Dette er et ansvar for både privat og offentlig sektor. Det vil være positivt for samfunnet at alle innbyggere får delta i det som driver samfunnet framover. Kommuner og fylkeskommuner har et særskilt ansvar for å sørge for å tilrettelegge for sysselsetting i sitt nærmiljø.

- Hva må til for at flest mulig slipper til i arbeidslivet?

Norge står ovenfor et skifte i oljenæringen – som vi har lent oss på i femti år snart vil bli mindre lønnsom og heller ikke bærekraftig i et klimaperspektiv. Da vil det være viktig at Norge beholder et sterkt statlig eierskap som sikrer kontrollen over naturressurser, viktig infrastruktur og viktige industribedrifter. Dette gir oss et best grunnlag for å utvikle nye næringer og videreutvikle gamle industrier.

- Burde staten ta et større ansvar for utvikle og drifte ny industri?

Endringer i arbeidslivet som følge av digitalisering, automatisering og robotisering vil påvirke vår arbeidshverdag. Det vil også føre til at mange jobber vil endre karakter, eller forsvinne.

- Hvilke jobber vil forsvinne som resultat av digitalisering/robotisering? Hvordan fordeler vi arbeidet i samfunnet, hvis det blir mindre å gjøre? Hvem betaler skatt til fellesskapet hvis færre arbeider?

6. Næringspolitikk og sysselsetting

Politisk:

6.1.1 Arbeide for at alle studenter får tilbud om studentbolig

6.1.2 Arbeide for bedre tariffmerking av seriøse bedrifter

Organisatorisk:

6.2.1. Oppfordre regionskontorene til å ta inn lærlinger og språkkandidater

6.2.2 Arbeide for at frikjøpsprosenten økes til en norm på 100% for de ungdomstillitsvalgte i forbundsregionene

Til debatt – Nr. 7: Klima og miljø

Bompenger er en usolidarisk og urettferdig avgift som rammer dem som har minst fra før. Med en ekstra rushtidsavgift er det de uten fleksitid som rammes. Det gjelder ofte for lavtlønte yrker. Bymiljøpakker viser til kollektivtransport, men bomringer i distriktet har mer vei som formål på sikt blir flere biler på veiene.

- Hvilke andre løsninger kan man bruke?

Klimakrisen kommer til å bli vår tids største utfordring. Aldri før har en generasjon fått et slikt ansvar på vegne av menneskeheten som det vi har. FNs klimapanel kunne i oktober 2018 rapportere at bare ekstreme tiltak vil kunne hindre temperaturen på Jorden å overstige en økning på 1,5 grad. Den sannsynlige temperaturøkningen er langt høyere. Disse temperaturøkningene vil få konsekvenser som kan være vanskelig å fatte rekkevidden av. Arter vil dø ut, vann vil bli mangelvare og matproduksjonen vil mange steder svikte. Fordi situasjonen på verdensbasis kommer til å bli alvorlig, må vi ta vare på de ressursene og geografiske fordelene vi har. Det innebærer blant annet å ta vare på verdifull matjord, vannressurser og å beskytte leveområdene langs kysten.

- Hvordan kan Fagforbundet Ung bidra til å gjøre alvoret i klimaendringene kjent blant befolkning og politikere?

Norsk klimapolitikk beveger seg i riktig retning, men det går for sakte. Tiltakene er i for stor grad basert på markedsmekanismer, noe som evner dårlig å endre politikken raskt i tråd med behovene. Klimapolitikken må bidra til å skape nye arbeidsplasser innenfor framtidsrettet og bærekraftig industri, og den må alltid ha en distriktspolitisk og sosial dimensjon. Framtidsutsiktene til norsk oljeindustri er for usikre til at vi kan la denne næringen være grunnsteinen i norsk økonomi. Vi kan heller ikke, som en rik nasjon, være den siste som stenger oljekranene. Av den grunn må sårbare områder som LoVeSe forbli urørte.

7. Klima og miljø

Politisk:

- 7.1.1 Fagforbundet har en helhetlig politikk som forener hensynet til miljø, sysselsetting, bosetting og velferd.
- 7.1.2 Arbeide for varig vern av LoVeSe og andre sårbare områder på norsk sokkel
- 7.1.3 Arbeide for billigere kollektivtransport for ungdom
- 7.1.4 Arbeide for å se andre løsninger enn bompengefinansiering for vei og kollektivtransport

Organisatorisk:

- 7.2.1 Arbeide for at Fagforbundet blir mer miljøvennlige

Til debatt – Nr. 8: Kulturelt mangfold

Kunst og kultur tilfører samfunnet og enkeltindivider varige verdier. Dessverre er det slik at kultur ofte blir regnet som en ren utgiftspost i offentlige budsjetter, og det er gjerne her det kuttes først og mest når offentlige budsjetter blir stadig strammere.

Kulturtilbud som kulturskoler, fritidsklubber og biblioteker er viktige møteplasser for unge mennesker. At disse tilbudene er gratis eller rimelige, at de har åpningstider som er tilpasset hva de unge ønsker og at de er bemannet med kompetente mennesker, er veldig viktig.

- Hva er viktige kulturtilbud for unge mennesker?

Bibliotekene har de siste årene blitt mer tilgjengelige. De har lengre åpningstider og det er mulig å oppholde seg på biblioteket også etter at betjeningen har gått hjem. Samtidig som bibliotekene har blitt gode møteplasser, har mange også satset på flere tilbud til barn og unge. Dette har gjort bibliotekene til steder hvor unge oppholder seg mer enn før. Det er viktig at det offentlige satser på bibliotekene som møtesteder for alle aldersgrupper.

Mens bibliotekene har fått utvidede åpningstider og blitt mer tilgjengelige for unge, er det dessverre slik at det stadig blir færre fritids- og ungdomsklubber. Dette er en utvikling som må snus.

- Hvordan ser et godt fritidsklubbtilbud ut?

Mange fylker og kommuner tilbyr eller har hatt tilbud om kulturkort for unge. Kulturkortet er en ordning hvor ungdommer får rabatt på en rekke kulturtilbud, så som konserter, kino, gallerier og festivaler. Dessverre er dette en ordning som fort blir kuttet i offentlige budsjetter, og det er derfor et lite stabilt tilbud, som dessuten varierer etter hvor i landet man bor. Fagforbundet mener at alle fylker skal tilby kulturkort for unge.

- Hvilke saker bør Fagforbundet Ung jobbe med når det gjelder kultur og kulturtilbud?

8. Kulturelt mangfold

Politisk:

- 8.1.1 Arbeide for å øke bevisstgjøringen av viktigheten med å være organisert også blant mennesker med minoritets og innvandringsbakgrunn
- 8.1.2 Arbeide for at alle fylker skal tilby kulturkort for ungdom under 18 år

Organisatorisk:

- 8.2.1 Fagforbundet Ung skal arbeide for å rekruttere medlemmer med minoritets- og innvandrerbakgrunn til verv i organisasjonen

Til debatt – Nr. 9: Alliansebygging

Det er sterke krefter som er uenige med Fagforbundet i vår kamp for fellesskapsløsninger, små forskjeller, en sterk velferdsstat og et velfungerende arbeidsliv som sørger for at alle kan leve et godt liv med de forutsetningene de har.

Fagforbundet kan ikke nå alle sine politiske målsettinger alene. Derfor må vi ha et godt samarbeid med politiske partier og organisasjoner som deler Fagforbundets ideologi og verdier.

Fagbevegelsen står for solidaritet. Solidaritet mellom fattig og rik, mellom de som har jobb og dem som ikke har det, mellom dem som trenger hjelp og dem som klarer seg sjøl. Sjøl om Fagforbundet Ung deler forbundets grunnverdier og mål, er vi opptatt av at ungdom har egne visjoner, behov og ønsker for dagens samfunn og for framtida. Vi vil lyttes til og bli tatt på alvor.

Den norske og internasjonale politiske situasjonen bekymrer mange unge mennesker. Vi ser at høyrenasjonalistiske krefter er på frammarsj, også i Europa og i eget land. Ungdom er særlig opptatt av klimaendringene og miljøforurensning. Vi vil ha et samfunn hvor alle er inkludert og like mye verdt. Fagforbundet Ung vil samarbeide med andre ungdomsorganisasjoner, interesseorganisasjoner og samfunnsengasjerte bevegelser som har til formål å jobbe med disse sakene.

Deltakelse i samfunnsdebatten er avgjørende for å nå Fagforbundets politiske mål. Fagforbundet Ung ønsker å delta på alle plattformer hvor vi kan spre og dele vårt budskap.

- Hvilke politiske ungdomspartier skal Fagforbundet Ung samarbeide med? Konkrete forslag til hvordan?
- Hvilke andre ungdomsorganisasjoner skal Fagforbundet Ung samarbeide med? Hvordan?
- Andre alliansepartnere som vi bør ha et samarbeid med?

9. Alliansebygging

Politisk:

Organisatorisk:

- 9.2.1 Knytte faglige nasjonale og internasjonale allianser
- 9.2.2 Styrke det faglig/politisk samarbeidet med politiske partier som deler Fagforbundets visjoner og mål
- 9.2.3 Øke valgdeltagelsen blant unge velgere på venstresiden
- 9.2.4 Styrke det faglig/politisk samarbeidet med organisasjoner i LO

Til debatt – Nr. 10: Solidaritet og internasjonalt samarbeid

Fagbevegelsen er tuftet på internasjonal solidaritet. Som en del av internasjonal fagbevegelse arbeider vi for en solidarisk verden som fremmer demokrati og folkestyre, og som hindrer undertrykking og utnyttning. Vi er stolte over å være medlemmer i en organisasjon som har bygd opp en barneby i Angola, og som gir støtte til kvinne- og ungdomsprosjekter i Palestina og Libanon og mineryddingsarbeidet til Norsk Folkehjelp i Laos.

Globalisering av økonomien, privatisering, kommersialisering og innstramminger i offentlige budsjetter forverrer forholdene for befolkningen og arbeidere over hele verden. Økonomiske interesser rår og bidrar til at millioner står helt eller delvis uten arbeid. For dem som er så heldige å ha arbeid, har lønningene stått stille i flere tiår, og vi har fått begrepet «working poor».

Sosiale, menneskelige og miljøhensyn kommer i bakgrunnen og bidrar til økende forskjeller. Arbeidere opplever et kontinuerlig press mot grunnleggende rettigheter. Mange steder er retten til å organisere seg, inngå tariffavtaler og å drive faglig arbeid forbudt eller sterkt begrenset.

- Hvordan kan Fagforbundet Ung engasjere seg og vise sin solidaritet med arbeidere og unge arbeidstakere i resten av verden?
- Hvordan kan Fagforbundet Ung arbeide for å få politikere og store organisasjoner (som FN, EU og lignende) til å føre en politikk som vil bety at flere får et verdig liv, arbeid og utdanning?
- Hva kan Norge gjøre for å bekjempe fattigdom og ulikhet?

Verden over forfølges mennesker for sin politiske oppfatning, kjønn, religion, etnisitet, sosiale bakgrunn eller seksuelle orientering. Menneskehandel og barnearbeid er utbredt. Dette må stoppes.

Fagforbundet Ung støtter palestineres kamp for retten til å leve, bo og arbeide i eget land. Situasjonen i Gaza og på Vestbredden er brutal og uutholdelig. Vi forstår ikke at det er mulig å rettferdiggjøre Israels okkupasjon, undertrykking, krigshandlinger, ekspansjon og ekspropriasjon av palestinske områder og eiendommer. FNs generalforsamling fordømte i juni 2018 Israels drap og maktbruk på ubevæpnede demonstranter på Gazastripen.

Fagforbundet Ung stiller seg bak den internasjonale BDS-bevegelsen (boikott, desinvesteringer og sanksjoner), og arbeider for en internasjonal handelsboikott av Israel.

- Hva kan Fagforbundet Ung gjøre for å støtte palestineres kamp?

Fagforbundet er medlem av internasjonale faglige, paraplyorganisasjoner som EPSU (Den europeiske føderasjonen for offentlig ansatte) og PSI (Public Services International), NOFS (Nordens offentlig ansattes samorganisasjon) og KNS (Kommuneansattes nordiske samarbeid). Fagforbundet Ung vil engasjere seg i disse

organisasjonenes ungdomsarbeid, bygge nettverk av unge tillitsvalgte og forsøke å påvirke organisasjonene til å sette saker som ungdom er opptatt av høyt på dagsorden.

- Hvordan skal Fagforbundet Ung jobbe for å få mest mulig gjennomslag i de internasjonale organisasjonene vi er medlem av?

De siste års framvekst av nasjonalistiske og rasistiske strømninger, bevegelser og partier, er bekymringsfull. I flere land får disse kreftene regjeringsmakt. Konsekvensene for samfunn, arbeidsliv, ytringsfrihet og menneskenes muligheter til å leve et anstendig liv og leve av sitt eget arbeid, begrenses.

- Hvordan kan Fagforbundet Ung bekjempe nasjonalisme og rasisme?

10. Solidaritet og internasjonalt samarbeid

Politisk:

- 10.1.1 Støtte BDS-bevegelsen og jobbe for en handelsboikott av Israel
- 10.1.2 Arbeide for en handelsboikott av okkupasjonsmakten Marokko fram til de lar Vest-Sahara arrangere eget demokratisk valg
- 10.1.3 Arbeide for at arbeidsliv blir tatt ut av EØS avtalen
- 10.1.4 Arbeide for at Norge ikke melder seg inn i EU

Organisatorisk:

- 10.2.1 Fagforbundet Ung arbeider for flere bidragsytere under 30 år til barnebyen i Angola

Omtanke • Solidaritet • Samhold

Vil du bli medlem i fagforbundet?

Gå inn på fagforbundet.no/bli-medlem
eller send **fagforbundet medlem** til **1980**

FAGFORBUNDET